

Załącznik nr 6 do uchwały nr 100/1277/08 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 30 grudnia 2008 r.

**REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013
WYTYCZNE TEMATYCZNE**

**dotyczące przygotowania
Studiów Wykonalności
dla projektów ubiegających się o dofinansowanie
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
na lata 2007-2013
z zakresu Działania
2.2. GOSPODARKA ODPADAMI**

Toruń, grudzień 2008

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. GENEZA PROJEKTU, OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO I ANALIZA OTOCZENIA (II.4.).....	4
2. OPIS PROJEKTU A POLITYKA RZĄDOWA, REGIONALNA I LOKALNA (II.6.).....	4
3. ANALIZA WARIANTÓW (II.7.).....	5
4. OPIS STANU PROJEKTOWANEGO (II.8.).....	6
5. WYKONALNOŚĆ FINANSOWO-EKONOMICZNA PROJEKTU (III).....	6
6. ANALIZA INSTYTUCJONALNA (IV.1.)	9
7. ANALIZA WYKONALNOŚCI PRAWNEJ (IV.3.).....	10
SPIS MAP I FOTOGRAFII.....	11

Wprowadzenie

Celem Wytycznych Tematycznych jest ujednolicenie zasad sporządzania studiów wykonalności dla projektów inwestycyjnych ubiegających się o dofinansowywanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 2.2. GOSPODARKA ODPADAMI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Niniejsze Wytyczne odnoszą się do specyfiki powyższego Działania i jako takie są materiałem dodatkowym do WYTYCZNYCH OGÓLNYCH DOTYCZĄCYCH PRZYGOTOWANIA STUDIÓW WYKONALNOŚCI DLA PROJEKTÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O DOFINANSOWANIE W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013, zwanych dalej Wytycznymi Ogólnymi, wraz z załączonym do Wytycznych Ogólnych modelem finansowym w formacie edytowalnym x/s.

Wytyczne Tematyczne odnoszą się do poszczególnych rozdziałów Wytycznych Ogólnych w zakresie wykonalności technicznej oraz – w części – wykonalności instytucjonalno-prawnej i finansowo-ekonomicznej projektu. Dotyczą niżej wymienionych rozdziałów i podrozdziałów Wytycznych Ogólnych (w nawiasach - numeracja rozdziałów i podrozdziałów z Wytycznych Ogólnych) stanowiąc ich uzupełnienie:

1. Geneza projektu, opis stanu istniejącego i analiza otoczenia (II.4.),
2. Opis projektu a polityka rządowa, regionalna i lokalna (II.6.),
3. Analiza wariantów (II.7.),
4. Opis stanu projektowanego (II.8.),
5. Wykonalność finansowo-ekonomiczna projektu (III),
6. Analiza instytucjonalna (IV.1.),
7. Analiza wykonalności prawnej (IV.3.).

1. Geneza projektu, opis stanu istniejącego i analiza otoczenia (II.4.)

W niniejszej części studium należy przedstawić genezę, przyczyny realizacji projektu oraz określić problemy, jakie zostaną rozwiązane w wyniku realizacji zaplanowanych działań. Należy scharakteryzować uwarunkowania społeczno-gospodarcze i infrastrukturalne występujące na terenie oddziaływania projektu. Szczególną uwagę należy przywiązać do:

1. społeczności objętej potencjalnym oddziaływaniem projektu (obszar oddziaływania, gęstość zaludnienia, itp.),
2. podstawowych danych demograficznych (liczba mieszkańców w podziale na wiek i płeć),
3. podstawowych danych nt. rozwoju gospodarczego (przeciętnego dochodu na głowę mieszkańca), w porównaniu do średniej w województwie i w kraju),
4. potrzeb mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, sposobów pozbywania się odpadów przez mieszkańców i niedogodności z tym związanych,
5. lokalizacji wysypisk i składowisk odpadów, ich pojemności oraz uciążliwości odczuwanej przez okolicznych mieszkańców,
6. posiadanych instalacji odgazowywania i produkcji energii, stopnia ich efektywności,
7. charakterystyki i powszechności selektywnej zbiórki odpadów,
8. istniejących systemów odzyskiwania odpadów i recyklingu,
9. unieszkodliwiania i likwidacji odpadów, posiadanych systemów spalania odpadów,
10. postulowanych lub istniejących od lat rozwiązań lub projektów, które nie zostały wdrożone,
11. uwarunkowań prawnych (własność gruntu oraz sprawność wykupów) oraz środowiskowych.

2. Opis projektu a polityka rządowa, regionalna i lokalna (II.6.)

Rozdział ten jest bezpośrednim wskazaniem zgodności projektu z polityką krajową, regionalną i lokalną w zakresie gospodarki odpadami. Wszelkie dokumenty powinny być jednoznacznie zidentyfikowane i opisane w sposób umożliwiający określenie zgodności projektu. Należy w szczególności wskazać zgodność projektu z krajowym, regionalnym i lokalnym Planem Gospodarki Odpadami oraz jego wpływ na realizację zasad polityk horyzontalnych.

3. Analiza wariantów (II.7.)

W przypadku powyższego Działania alternatywy lokalizacyjne są warunkowane cechami specyfiki działalności, głównie względami o charakterze społecznym (protestami społecznymi) w związku z tym możliwe jest porównywanie rozwiązań technologicznych (dla składowisk – kubatura i powierzchnia, charakterystyka techniczna i możliwości rozbudowy, eliminacja metanu, możliwości likwidacji składowisk i wysypisk; dla kompostowni – metoda kompostowania; dla sortowni – system i wydajności sortowania; dla likwidacji składowisk – plan i zasięg likwidacji; dla przeładunku – powierzchnia i sprawności przeładunku; dla spalarni – bezpieczeństwo i bezawaryjność).

Warto dla porównania wariantów podać wskaźniki, w których będzie prowadzona analiza:

- dla redukcji odpadów można posługiwać się wskaźnikiem EE (*efekt ekologiczny*) o następującym wzorze:

$$EE = \sum_{i=0}^n O_{(iPRZED)} * W_{(iPRZED)} - \sum_{i=0}^n O_{(iPO)} * W_{(iPO)}$$

gdzie:

EE – ilość zredukowanych odpadów ekologicznych,

n – liczba różnych kategorii odpadów,

i – kolejna kategoria odpadu poddana redukcji,

$O_{(iPRZED)}$ – ilość odpadów kategorii „i” po procesach unieszkodliwiania w ramach projektu w (Mg/rok),

$W_{(iPRZED)}$ - współczynnik szkodliwości odpadów przed unieszkodliwieniem określony wagowo (0,11 dla odpadów obojętnych, 0,5 dla odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne),

$W_{(iPO)}$ - współczynnik szkodliwości odpadów po unieszkodliwieniu określony wagowo (0,1 dla odpadów obojętnych, 0,45 dla odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne).

- dla rekultywacji wzorem zamieszczonym poniżej:

$$EE = P_{(PRZED)} - P_{(PO)}$$

gdzie:

EE – powierzchnia odzyskanych terenów zdegradowanych,

$P_{(PRZED)}$ – powierzchnia terenów zdegradowanych przed realizacją projektu,

$P_{(PO)}$ – powierzchnia terenów zdegradowanych po realizacji projektu

Projekty z zakresu Działania (Działanie 2.2. RPO WK-P) należy porównywać używając narzędzia, jakim jest *analiza efektywności kosztowej (CEA)*, która wymaga wyrażenia efektów inwestycji w przyjętych jednostkach naturalnych związanych z realizacją projektu. Polega ona na obliczeniu wskaźnika dynamicznego kosztu jednostkowego (*DGC*), którego metodyka została opisana w Wytycznych Ogólnych. Możliwe jest stosowanie dla potrzeb analizy wariantów *analizy wielokryterialnej*, która jest metodą oceny wariantów, stosowaną, gdy nie istnieje możliwość skwantyfikowania efektów inwestycji w jednostkach pieniężnych lub naturalnych.

4. Opis stanu projektowanego (II.8.)

W tej części studium, poza opisem zakresu rzeczowego projektu, należy wykazać zgodność wykonanych szacunków dotyczących generowania odpadów oraz istniejących i przyszłych potrzeb w zakresie gospodarki odpadami ze stanem projektowanym. Szczególnie istotne jest aby na etapie projektowania uwzględnić przyszłe potrzeby, zapewnić trwałość technologiczną inwestycji i jej efektywne wykorzystanie w perspektywie czasowej.

5. Wykonalność finansowo-ekonomiczna projektu (III)

Analiza finansowa

W rozdziale tym należy przedstawić zmianę przychodów ze sprzedaży związaną z realizacją projektu, w rocznych przedziałach czasowych w okresie analizy – jako różnicę pomiędzy stanem obecnym i projektowanym.

Należy podać opis aktualnej polityki cenowej – wysokość opłat, sposób ustalania/kalkulacji, zgodność polityki z obowiązującymi aktami prawnymi, poziom cenowy akceptowany społecznie, ceny zapewniające samofinansowanie i płynność podmiotu zarządzającego/eksploatującego, amortyzacja, ewentualne dopłaty samorządu.

Dla okresu prognozowanego należy dokonać dla wariantu bezinwestycyjnego kalkulacji opłat zgodnych z obowiązującymi aktami prawnymi oraz zapewniających samofinansowanie

podmiotu zarządzającego/eksploatującego, przy ewentualnych dopłatach samorządu.

Należy określić planowaną politykę cenową (po realizacji przedsięwzięcia) - wysokość opłat, sposób ustalania/kalkulacji; opłaty po realizacji projektu muszą pozostawać w zgodzie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz zapewniać samofinansowanie podmiotu zarządzającego/eksploatującego, przy ewentualnych dopłatach samorządu.

Należy zaprezentować różnicę w poziomie opłat jednostkowych wywołaną realizacją przedsięwzięcia – różnicę pomiędzy opłatami skalkulowanymi dla wariantu inwestycyjnego i wariantu bezinwestycyjnego. Dla obu wariantów muszą zostać zachowane jednolite zasady kalkulacji opłat. Ewentualne dopłaty należy traktować w analizie finansowej jako przychód.

Należy przeprowadzić kalkulację rocznej ilości usług będących przedmiotem uzyskiwania przychodów poprzez przemnożenie ilości sprzedaży i wartości jednostkowych – dla poszczególnych rodzajów usług/produktów podlegających sprzedaży – w stanie obecnym i projektowanym. Dane te dotyczące ilości muszą być tożsame ze sposobem kalkulacji i wielkościami przyjętymi w rozdziale analizy specyficzne dla danego sektora.

Analizę przeprowadzamy przy założeniu stałych parametrów.

W niniejszym punkcie należy wskazać zgodność skalkulowanych w powyższym punkcie opłat dla stanu projektowanego z poziomem opłat akceptowanym społecznie (zasadą „sprawiedliwości społecznej”). Ustalenie tego poziomu można przyjąć poprzez porównanie z analogicznymi systemami, działającymi w obszarach o podobnym położeniu geograficznym i podobnej skali. Należy tutaj uwzględnić średnia liczebność gospodarstwa domowego oraz dochód do dyspozycji gospodarstwa domowego. Dochód do dyspozycji gospodarstwa domowego należy wyznaczyć zgodnie metodologią zaprezentowaną w Załączniku nr 2 Wytycznych w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód (aneks 3 do Załącznika nr 2) – opracowanie MRR.

Należy przygotować plan przychodów określony poprzez iloczyn ilości sprzedaży i określonych opłat w poszczególnych przedziałach czasowych. Plan ten musi zostać przygotowany dla prognozowanego stanu bez inwestycyjnego oraz stanu projektowanego i różnicy pomiędzy nimi - zmianę przychodów wynikającą z realizacji przedsięwzięcia.

W rozdziale tym należy zaprezentować zmianę kosztów operacyjnych związaną z eksploatacją produktów projektu w rocznych przedziałach czasowych w okresie analizy.

Należy dążyć do prezentacji kosztów operacyjnych w ujęciu kosztów rodzajowych. Przyjęte założenia dotyczące zmiany kosztów i ich podstawy muszą być szczegółowo określone i wiarygodne.

Należy także przedstawić kalkulację planu amortyzacji majątku powstałego w ramach projektu. Zalecane jest określenie amortyzacji w sposób uproszczony, jako amortyzację

liniową przy założeniu tożsamości żywotności ekonomicznej projektu z okresem analizy.

Analiza ekonomiczna

Analiza efektywności kosztowej musi zostać przeprowadzona dla wszystkich projektów. Polega ona na określeniu wskaźnika efektywności kosztowej, odnoszącego średnioroczną miarę rezultatu do średniorocznego kosztu. Wskaźnik ten pozwala na zachowanie porównywalności projektów i wybór najtańszych dla społeczeństwa opcji realizacji założonych celów.

Dla projektów z zakresu gospodarki odpadami wskaźnik efektywności kosztowej należy określić według poniższego wzoru:

Wskaźnik efektywności kosztowej = Średnioroczna miara rezultatu/Średnioroczny koszt

Gdzie:

Średnioroczna miara rezultatu

Dla projektów dotyczących rozwoju selektywnej zbiórki odpadów, budowy i rozwoju zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów średnioroczna miara rezultatu zostanie określona jako:

Średnioroczna miara rezultatu = E

$$E = \sum O_0 \times w_0 - \sum O_1 \times w_1$$

gdzie:

O_0 - ilość odpadów określonej kategorii poddanych unieszkodliwianiu/innym procesom lub działaniom w ramach przedsięwzięcia w tonach na rok;

O_1 - ilość odpadów określonej kategorii po procesach unieszkodliwiania/innych procesach lub działaniach w ramach przedsięwzięcia w tonach na rok;

w_0 – współczynnik szkodliwości odpadów przed unieszkodliwieniem określony za pomocą przynależności do kategorii zgodnie z Katalogiem Odpadów ($w_0 = 0,11$ dla odpadów obojętnych; $w_0 = 0,5$ dla odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne; $w_0 = 5$ dla odpadów niebezpiecznych)

w_1 – współczynnik szkodliwości odpadów po unieszkodliwieniu określony za pomocą przynależności do kategorii zgodnie z Katalogiem Odpadów ($w_1 = 0,1$ dla odpadów obojętnych; $w_1 = 0,45$ dla odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne; $w_1 = 4,5$ dla odpadów niebezpiecznych).

Dla projektów dotyczących oczyszczania, rekultywacji terenów, likwidacji składowisk odpadów lub usuwania azbestu z budynków miara rezultatu zostanie określona jako:

Średnioroczna miara rezultatu = E

$E = P (PRZED - PO)$

gdzie:

P (PRZED - PO) - powierzchnia w m² odzyskanych terenów zdegradowanych/oczyszczonych budynków.

Średnioroczny koszt – obejmuje roczne koszty operacyjne po realizacji projektu (wraz z amortyzacją). Roczne koszty operacyjne (eksploatacyjne) to koszty generowane w wyniku realizacji projektu w okresie rocznym. Jest to więc zmiana kosztów wywołana realizacją projektu, wraz z amortyzacją (zmiana w roku następnym po realizacji projektu). Amortyzacja stanowi odzwierciedlenie nakładów inwestycyjnych. Koszt średnioroczny stanowi iloraz sumy kosztów rocznych w okresie analizy i okresu analizy.

Dla projektów, dla których okres analizy został ograniczony do okresu inwestycyjnego (tj. tych dla projektów, które nie są związane z ponoszeniem kosztów operacyjnych lub osiąganiem przychodów operacyjnych po zakończeniu okresu inwestycyjnego) w celu obliczenia wskaźnika efektywności kosztowej należy średnioroczny koszt zastąpić całkowitym kosztem inwestycyjnym.

6. Analiza instytucjonalna (IV.1.)

Należy dokonać opisu stanu aktualnego organizacji wdrażającej projekt. Należy również podać dokładny opis wdrażania projektu przedstawiając w nim zaangażowane organizacje, ewentualnie osoby, ich rolę i przypisaną odpowiedzialność, a także opis towarzyszących procesowi wdrażania procedur, prac przygotowawczych, przetargów oraz realizacji projektu z punktu widzenia przygotowania beneficjenta (podmiotu odpowiedzialnego za realizację).

7. Analiza wykonalności prawnej (IV.3.)

Do najważniejszych aktów prawnych regulujących kwestie związane z odpadami należą:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm. i Nr 88 poz. 587) wdrażająca dyrektywy Wspólnot Europejskich w tym zakresie,
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 63, poz. 639 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2005 r. Nr 25, poz. 202 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495),
- ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz.U. z 2007 r. Nr 124, poz. 859),
- 30-letni 'Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski', realizowany przez Ministerstwo Gospodarki od 14 maja 2002 r. w Polsce,
- Krajowy plan gospodarki odpadami (MP z 2003 r., Nr 11, poz. 159),
- Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego 2010 z dnia 3 lipca 2008 r. uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XXIV/468/08 z dnia 3 lipca 2008.

Analiza pod kątem występowania pomocy publicznej

W punkcie tym należy zidentyfikować czy projekt podlega zasadom pomocy publicznej na podstawie obowiązujących aktów prawnych wspólnotowych i krajowych oraz wytycznych.

W ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 przewiduje się wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Dofinansowanie projektów

dotyczących działalności polegającej na odbiorze i wywozie odpadów, odzysku i unieszkodliwiania odpadów podlega zasadom konkurencji rynkowej, w związku z czym może stanowić pomoc publiczną. Pomoc publiczna może nie wystąpić w przypadku projektów, które dotyczą realizacji inwestycji w infrastrukturę, która jest lub będzie udostępniana otwarcie na zasadach niedyskryminacyjnych. Otwarty charakter infrastruktury oznacza, że dostęp do niej będą miały wszystkie podmioty świadczące określone usługi, zaś zasada niedyskryminacyjności oznacza natomiast dopuszczenie do korzystania z przedmiotowej infrastruktury na jednakowych zasadach wszystkich zainteresowanych. Możliwość wykluczenia pomocy publicznej istnieje również w przypadku projektów związanych z realizacją zadań publicznych lub zadań w ogólnym interesie gospodarczym w oparciu o zasady ustalania rekompensaty z tytułu realizacji zadania publicznego w odniesieniu np. do gospodarki odpadami.

Przeprowadzona analiza rynku, na który ma wpływ realizacja projektu pozwoli wykazać/udowodnić wpływ (lub jego brak) udzielonego wsparcia na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i zakłócenie (bądź nie) konkurencji.

Spis map i fotografii

Do studium wykonalności można załączyć mapki i szkice sytuacyjne lub topograficzne z oznaczeniem terenu realizacji projektu. Można dodatkowo, dla lepszej wizualizacji lokalizacji projektu na tle otoczenia, załączyć zdjęcia lotnicze lokalizacji projektu i jego bezpośredniej okolicy.